

MUSEER SOM MOTMAKT I POLITISK SPILL

DET NASJONALE MUSEUMSMØTET 2026

KIRKENES 13.–15. APRIL

Program

Det nasjonale museumsmøtet 2026, Thon Hotel Kirkenes 13.–15. april

Mandag 13. april	
09:00–12:00	Åpent museum på Saviomusea og Grenselandmuseet for deltakere
11:30–12:45	Lunsj
13:00–13:35	<ul style="list-style-type: none"> • Velkommen til Det nasjonale museumsmøtet 2026! v/ styreleder Ole Aastad Bråten • Velkomsthilsen v/ Tore Nilsen, varaordfører i Sør-Varanger kommune • <i>Norges yngste grense 1826-2026.</i> v/Berit He Jin Nilsen, museumsdirektør Varanger museum • <i>Det samiske Sør-Varanger</i> v/Mariann Wollmann Magga, direktør Tana og Varanger Museumssiida/ Deanu ja Várjjat Museasiida/Teän da Var'jjel Mu'zeisiida
13:35–14:45	<p>Åpningssesjon: Museer som motmakt i politisk spill – internasjonalt perspektiv</p> <p>Innlegg ved</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sian Jones, professor ved University of Stirling: <i>Care for Cultural Heritage in War</i> • Dušan Buran, tidligere seniorkurator ved Slovak National Gallery: <i>The Case of the Slovak National Gallery</i> • Nils Anfinset, professor i arkeologi og prodekan, Universitetsmuseet i Bergen: <i>Under pressure – culture heritage in Gaza and the West Bank</i> <p>Ole Aastad Bråten, styreleder Norges museumsforbund, leder sesjonen</p>
14:45–15:00	Pause
15:00–16:30	<p>Museer som motmakt i politisk spill – nasjonalt perspektiv</p> <p>Medvirkende:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Marianne Neerland Soleim, professor i historie, Universitetet i Tromsø: <i>Krigsminner som sikkerhetspolitikk. Russisk historiebruk overfor Norge i nord</i> • Rune Rafaelsen, tidligere leder av Barentssekretariatet og tidligere ordfører i Sør-Varanger • Inger Lene Nythingnes, avdelingsleder Vardø museum/Varanger museum • Tor-Erik Labahå, ordfører i Vardø kommune <p>Jette Christensen, Utenriks – og sikkerhetsanalytiker i Altinget, leder sesjonen.</p>
17:30–18:15	Førstereis – alle som deltar på museumsmøtet for første gang inviteres til en aperitiff i frokostsalen på Thon Hotel Kirkenes
18:30–22:00	<p>Middag på museum</p> <ul style="list-style-type: none"> • Å'vv Skoltesamisk Museum (40 min. med buss fra hotellet) • Grenselandmuseet med byvandring fra hotellet til museet med Camilla Carlsen og Gry Andreassen fra Grenselandmuseet/Varanger museum • Svanhovd (40 min. med buss fra hotellet) <p>Avreise fra Thon Hotel Kirkenes kl. 18:30. Avreise med buss tilbake fra Å'vv Skoltesamisk Museum og Svanhovd kl. 22:00.</p>

Tirsdag 14. april	
09:00–12:00	Årsmøte i Norges museumsforbund
11:30–12:45	Lunsj
13:00–14:30	<p>Museer i beredskap</p> <p><i>På museumsmøtet i Bodø i 2024 inviterte vi til sesjonen «Beredskap i krise. Er vi beredt?» Siden den gang har vi vært vitner til det FN definerer som folkemord i Gaza, krigen i Ukraina er inne i sitt fjerde år og Donald Trump har igjen inntatt Det hvite hus. Kulturarven angripes og det gjøres forsøk på å utslette folks identitet, blant annet på Gaza. I USA forsøker presidenten og hans administrasjon å fremme regjeringens ideologiske prosjekt og historieforståelse. Det gjøres ved å gjennomgå tekster og innhold i utstilling i Smithsonian-museene for å forlange at de fjerner uønskede og kontroversielle temaer. Hvilke valg skal tas når trusselen mot museenes frihet til å velge perspektiver i sin formidling av historiske og aktuelle temaer blir reell?</i></p> <p>Medvirkende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Marianne Neerland Soleim, professor i historie, Universitetet i Tromsø: <i>Krigsminner og museer i beredskap</i> • Linda Moe, objektkonservator NKF-N og prosjektleder for verdibergingsplan ved Norsk Folkemuseum STI: <i>Norsk folkemuseum under 2. verdenskrig. Hva kan vi lære, og hva tar vi med oss i arbeidet</i>

	<p><i>med planer for verdiberging og totalberedskap?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Marianne Zamecznik, hovedkurator, Trondheims kunstmuseum/MiST: <i>Følelser som beredskap</i> <p>Jeanne Dalbu, samlingsforvalter/museolog ved Jærmuseet og leder seksjon for samlingsforvaltning NMF (leder sesjonen)</p>
14:30–15:00	Pause
15:00–16:30	<p>Hvem eier historien?</p> <p><i>Hvordan skal museene fortelle historien til minoriteter eller grupper de ikke er en del av? Og hvordan formidler vi historiske hendelser fra egen samtid? Museene er en arena for samtale og dialog med besøkende og mellom fortid, samtid og fremtid. Hvordan kan man sikre bred tillit til museene som institusjon?</i></p> <p>Medvirkende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Christina Marwold, utstillingsansvarlig og Anne Lene Andersen, samlingsansvarlig 22.juli-senteret: <i>Når terror utstilles: 22. juli-senteret om materiell og immateriell kulturarv etter terror</i> • Lill K. Stensrud, kunsthistoriker, Oslo kommunes kunstsamling: <i>De utelatte kunstsamlingene: Nasjonale fortellinger om kunst i offentlige rom</i> • Maria Antonie Sæther, konservator, Sverresborg Trøndelag Folkemuseum/Museene i Sør-Trøndelag: <i>Kulturmøter mellom de reisende og de bofaste – nye perspektiver på formidling av trøndersk kulturhistorie ved Sverresborg Trøndelag folkemuseum</i> • Jorunn Jernsletten, førstekonservator/formidler, Tana og Varanger Museumsiida: <i>Offer eller skadelidende? Hvordan snakke om forsoning og forforskning i Den kulturelle skolesekken</i> <p>Teemu Sakari Ryymin, professor i historie, Universitetet i Bergen (leder sesjonen)</p>
16:30–16:45	Pause
16:45–17:45	Årsmøte Norsk ICOM
19:30	Aperitiff i foajeen Thon Hotel Kirkenes
19:55	<p>Festmiddag i konferansesalen på Thon Hotel Kirkenes</p> <p><i>Kunstnerisk innslag ved Hanna-Maaria Kiprianoff</i></p> <p><i>Utdeling av Årets museum 2026</i></p> <p><i>Kunstneriske innslag ved John Henrik Mienna og Jack Johnsens Šávva</i></p> <p><i>Bente Andersen er toastmaster.</i></p>

Onsdag 15. april	
09:00–10:15	<p>Motstandskraft i museene</p> <p><i>Høsten 2025 lanserte regjeringen er ny ytringsfrihetsstrategi, som blant annet tar utgangspunkt i ytringsfrihetskommisjonens utredning i 2022. Telefonen flommes over av informasjon fra aktører på sosiale medier som påvirker hvordan vi ser på oss selv og hverandre. Det er allerede krevende å skille hva som er sant fra desinformasjon, og teknologien utvikler seg i hastig tempo slik at det i fremtiden ikke vil bli noe enklere. Kulturaktører og publikum krever at deres institusjoner tar tydelig standpunkt. Tør museene utfordre, delta i diskusjoner og tydeliggjøre ulike perspektiver? Forventningen om museet som «nøytralt» – kan de være det og samtidig være kunnskapsinstitusjoner som formidler kvalitetssikret kunnskap og diskuterer ulike perspektiver? Hva rommer samfunnsrollen?</i></p> <p>Medvirkende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Marianne Løken, forskningsdirektør, Østfoldmuseene og Torjer A. Olsen, Universitetet i Tromsø: <i>Mangfold på museum: Kritisk handlingskompetanse eller et politisk triggerfelt?</i> • Morien Rees, styreleder ICOM SUSTAIN: <i>Museums in transition. Towards a community and justice centered practice</i> • Ksenia Matcegora, avdelingsleder, Helgeland Museum: <i>Den glemte historie</i> • Stina Högvist, direktør Nordnorsk kunstmuseum, leder sesjonen
10:15–10:30	Pause
10:30–11:30	<p>Formidlingsmot</p> <p><i>Kulturbudsjettet reduseres når stat, fylker og kommuner må bruke mindre penger. Mange kutter nå i kultur, også kommuner som i utgangspunktet har sterk økonomi. Museene er avhengig av høye besøkstall for å få egeninntjening, og må derfor favne bredt; de skal beholde dem som allerede går på museum, men også nå frem til gruppene som ikke har for vane å dra på museum. Klarer man å holde på alle på en gang? Hva gjør vi med formidling/utstilling som prøver å nå et mangfold av mennesker? Hvem skal museene være relevante for? Hvordan kan museene fasilitere til et åpent ytringsrom på en troverdig måte?</i></p> <p>Medvirkende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kathrin Pabst, førstekonservator NMF og ph.d. i museumsetikk: <i>“Bestefars bunker.” Hvorfor krigen ikke slipper taket – en generasjonsfortelling.</i> • Mariken Lauvstad, kulturkommentator og forfatter <i>Kampen om kunsten</i>

	<ul style="list-style-type: none"> Nina Grünfeld, prodekan ved Universitetet i Innlandet og styremedlem ved HL-senteret <p>Inger Margrethe Lund Gudmundson, leder seksjon for kunst- og kunstindustrimuseer, leder sesjonen</p>
11:30–11:45	Pause
11:45–13:00	<p>I grenseland: Kunst og kultur som forsonende, transnasjonal samarbeidsarena</p> <p><i>På hvilken måte kan kunst og kultur bidra til forsoning? I krevende tider hvor ord kan virke splittende, kan vi søke til kunsten for trøst og forståelse. I møte med kunsten får vi innblikk i andres perspektiver og opplevelser, eller vi kan kjenne oss mindre alene der erfaringene som blir formidlet ligner våre egne. Stemmer gis tilbake til de som har blitt forsøkt stilnet. Kunst og kultur gir fellesskap og tilhørighet.</i></p> <p>Medvirkende:</p> <ul style="list-style-type: none"> Maria Øien, førstekonservator, Alta museum – Verdensarvsenter for bergkunst: «Mearradoallu-dállu» og «Johtin – Vandring.» <i>Sjøsamisk samtidskunst ved Alta Museum</i> Tone Erlien Myrvold, leder for forskning, Norsk senter for folkemusikk og folkedans: <i>Samiske, kvenske og nordnorske dansetradisjoner- forsoning i praksis på dansegolvet?</i> Liisa-Rávná Finbog, kurator med urfolksperspektiv, Munchmuseet og Liv Astrid Svaleng, samlingsforvalter, Saviomuseet/Tana og Varanger Museumssiida: <i>Kafferast</i> Trude Storheim, statssekretær Kultur- og likestillingsdepartementet med innledning til samtale. <p>Hanne Hammer Stien, professor i kunsthistorie, Universitetet i Tromsø, leder sesjonen</p>
13:00–14:00	Lunsj

Takk for i år!